

Møte den 30. sept

Kveldens møte var viet "**Midtdalsbonden inn i framtida**", og prosjektleder Marthe

Nordbye Dybos var på besøk for å informere oss om prosjektet.

Hun startet arbeidet i mars 2013, og prosjektet har 3- års varighet.

Vi fikk en innføring i prosjektet "fødsel", målsetting, eierskap, styring og politisk forankring mm.

Videre at prosjektet skal arbeide for å tilrettelegge for:

Individuell hjelp, faglige tiltak, sosiale arenaer, samarbeid og synliggjøring, kompetanseheving, kontakt med nye brukere, bedriftsstyring,

datakompetanse.

Jeg har "sakset" følgende tekst om prosjektet:

Landbruksprosjektet «Midtdalsbonden inn i framtida» har bakgrunn i ønske fra politikerne om å utvikle landbruket i Midt-Gudbrandsdalen og gi næringa et løft. Regionrådet, som er eier av prosjektet, opprettet prosjektet som startet opp for fullt i mars 2013. Prosjektperioden er tre år og driftes av prosjektleder.

Målgruppene til prosjektet er alle eiere, og den neste generasjon, av landbrukseiendommer og skog, og de som ønsker å etablere seg innen landbruket i regionen.

Med utgangspunkt i målene for landbruket i regionen skal «Midtdalsbonden» jobbe for

- økning i eksisterende produksjoner
- økt fulldyrket jord
- utvikling av minst fem nye aktiviteter på landbrukseiendommer i løpet av prosjektperioden
- de årlige målene for avvirking i skogen skal nås

Får at disse målene skal nås bidrar «Midtdalsbonden» med tiltak og aktiviteter som skal

- gi økt kompetanse innen agronomi hos gardbrukerne
- sikre rekruttering: nye gardbrukere og økt søkning til naturbruksutdanning
- motivere til samarbeid: innad i landbruket og med andre næringer
- synliggjøre landbruket og bidra til økt merkevarebygging

«Midtdalsbonden» kan hjelpe den enkelte gardbruker med idéutvikling av ønskede tiltak på gården, koble gardbruker med rette fagfolk for optimal rådgivning og danne faglige og sosiale nettverk.

Prosjektet er styrt av styringsgruppe bestående av

- en politiker fra hver kommune (Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron)
- en representant fra hvert faglag (Bondelaget, Bonde- og Småbrukarlaget og skogeierlaget)

Landbrukskontorene (MGL og Nord-Fron) og fylkesmannen stiller som observatører i styringsgruppa.

Finanseringen til prosjektet kommer fra regionrådet for Midt-Gudbrandsdalen, BU-midler (fylkesmannen i Oppland) og kommunene.

Les mere ved å klikke på linken:... <http://www.midtdalsbonden.no/>

Ref. BjH

Møte den 23. sept

Terje Thronæs var på besøk i klubben denne kvelden, og fortalte om **"Helge Væringsaasen,- østerdalsbonde og verdensborger"**.

Thronæs har skrevet bok om Væringsaasen, og har forut for dette interessert seg meget for hans liv og mange gjøremål, og kjenner således svært godt til Væringsaasen.

Vi fikk et svært levende og interessant foredrag om en mann med et uttall av prosjekter, interessefelt, samlinger med mer.

Noen interessefelt og karakteristikker:

østerdalens merkligste mann

folkeopplysningsmann

bokhandler

industrimann

museumstenkning

sosiale tiltak for sine ansatte

politiker

målmann (m/ Ivar Aasen)

fikk i gang folkehøgskole på Hamar

begynnende sparebank

opptatt av sosiale forskjeller landet

Litt fra Glomdalsmuseet sider og Helge Væringsaasen:

Helge Væringsaasen (1836 - 1917) har betydd mye for Elverum. Han var en sentral person i sin tid, men mye av hans virksomhet resulterte i samlinger som har meget stor verdi den dag i dag. Han bygget opp store private samlinger innen kunst, litteratur og antikviteter. Væringsaasens sterke nasjonale og kulturelle interesser førte ham inn i et bredt engasjement innenfor folkeopplysning og skolevirksomhet. Han hadde økonomisk bakgrunn og vilje til få sine ideer gjennomført.

Det var faren Peder Væringsaasen (1805 - 1888) som la det økonomiske grunnlaget for sønnen Helges brede samfunnsengasjement. Peder Væringsaasen kjøpte opp store skogeiendommer. Avkastningen fra disse ble delvis investert i virksomheter både i Norge og Sverige. Ved sin død etterlot Peder Væringsaasen seg en millionformue.

Nasjonalromantikken preget kulturlivet i Helge Væringsaasens ungdomstid. Det var i denne tiden han fanget interessen for å samle gjenstander fra Østerdalen. Han ønsket å bygge opp sitt private museum som skulle formidle dalførets særpreg. Alfarheim museum ble åpnet i 1936, 19 år etter Væringsaasens død. I 1942 overdro arvingene hele samlingen på ca. 2.500 gjenstander til Glomdalsmuseet. Blant disse gjenstandene finner en mange av praktstykkene i Glomdalsmuseets samling av folkekunst.

Helge Væringsaasen kom til Sagatun folkehøyskole på Hamar i 1864. Her ble hans sterke interesse for folkeopplysningsarbeid vakt til live. Væringsaasen drømte om å reise en folkehøyskole i Østerdalen. Gjennom sin forretningsmessige virksomhet la han det økonomiske grunnlaget for etableringen av Elverum folkehøyskole. Han ville også bygge opp en boksamling som skulle komme allmenheten til gode. Væringsaasen samlervirksomhet resulterte i at han i sin samtid bygget opp Nordens største private boksamling på over 60.000 bind.

Ref: BH

Møte den 16. sept

Torveig Dahl hadde kveldens foredrag, hvor tittelen var:

”Amtmanninnens og hennes døtre”, En kulturhistorisk kokebok.

Vi fikk høre om Lauritz Weidemann - sorenskriver, amtmann, eidsvollsmann og stortingspolitiker, og hans ektefelle Ditlevine Weidemann.

Torveig la vekt på å få frem livet på en storgard, ,- nemlig Stenberg på Toten, hvor de bodde. (ikke langt fra Lena.)

De fikk 10 barn, hvorav 6 voks opp. To gutter giftet seg, mens de tre døtrene og en sønn forble ugifte, og bodde på garden.

Familien hørte til ”de kondisjonerte”, og dette setter selvsagt sitt preg på livet på garden. Barna var på dannelsesreiser i Europa, de var velutdannet, snakket bl.a. fransk, var musikkinteresserte, og hadde en mange brevkontakter.

Den kulturhistoriske kokeboka var et 10- årig prosjekt, som Torveig var redaktør for.

Redaksjonen besto av 9 damer, og hele boka er basert på dugnad.

Nedenfor er en del stoff fra internett limt inn:

Det kulturhistoriske stoffet i boka dreier seg om samfunnsutviklinga på 1800-tallet, både lokalt og nasjonalt, gir glimt av 1800-tallets kultur, forteller om Stenberg som en vel bevart embetsgard og om familien Weidemanns liv, samtidige slekt og andre nettverk.

Oppskriftene tar utgangspunkt i de originale, transkriberte oppskriftene etter amtmanninne Ditlevine Weidemann.

Boka inneholder rene oppskriftskapitler organisert etter årstider, med hele menyer og andre oppskrifter. Vi får innsyn i et kjøkken med kunnskaper om hvordan man lager mat til de helt store anledninger, med råvarer vi gjerne tror kom til Norge i moderne tid. Amtmanns-familien hadde god tilgang til lokale råvarer fra Toten, men fordi de tilhørte embetsmannssjiktet, hadde de også behov for å kjøpe råvarer utenfra.

Illustrasjonsmaterialet i boka består både av rene matfotografier og gjestebudsscener fotografert i autentiske miljøer på Stenberg. I tillegg har forfatterne bestrebet seg på å hente inn dokumentariske bilder og illustrasjoner av familie, venner og tilknyttede personer i samtida. Brev, boksider, noter, kart, portretter og annet kildemateriale gir et mest mulig autentisk bilde av familien Weidemann og deres liv.

Les mer ved å åpne denne linken:

<https://sites.google.com/site/totenhistorielag/home/amtmanninnens-kokebok>

Ref: BH

Møte den 09. sept

Kveldens møte var et såkalt ”åpent møte” uten fastlagt program.

Leder av medlemskapskomiteen la frem forslag på nye medlemmer. Noen av disse vil etter forespørsel forhåpentlig vis takke ja til å bli medlemmer i klubben.

Kristian Kaus, medlem av Hovin RK og utflyttet ringebuing, fortalte om sin klubb, både faktaopplysninger og prosjekter klubben var engasjert i.

Flere av medlemmene var på møte ang. utviklinga av Vaalebrua sist tirsdag, og Torveig refererte kort fra et interessant møte..

Sundkvist orienterte om Ringebu skolen, og pågående arbeider med radonproblematikken, etter delvis høge måleverdier på skolen.

Møte den 02. sept

Karl Olsen er leder av Foreningen Norden i Sør-Fron, og besøkte Ringebu Rotaryklubb denne kvelden for å fortelle om foreningen og dens arbeid.

Vi fikk en grundig innføring i foreningens historie, dens utvikling opp gjennom årene og arbeidet som gjøres, samt tanker om utfordringer videre.

Formålsparagraf

Foreningen Norden Norge er en ideell og partipolitisk uavhengig organisasjon som har til formål å styrke og utvikle et folkelig nordisk samarbeid. Foreningen Norden skal være en nordisk kulturbærer og pådriver for nordisk samarbeid. Foreningen samarbeider med tilsvarende foreninger i de øvrige nordiske land og selvstyrende områder. Formen for Norden-foreningenes samarbeid er fastlagt i vedtektene for Foreningene Nordens Forbund.

Noen faktaopplysninger:

Foreningen Norden ble stiftet i 1919, og er dermed snart 100 år.

Alle de 5 nordiske land + Åland, Færøyene og Grønland er inne i organisasjonen.

Det er 9 distriktsorg. i Norge, med 120 lokallag i 12 fylker

Det er 7.000 medlemmer i Norge, og ca. 50.000 totalt, med medlemmer fra alle lag av befolkningen

Norden er enestående, da den nordiske identitet har bestått fra kalmarunionens tid, og landene har levd fredelig ved siden av hverandre.

Vennskapskommunene kom i stand like før 1. verdenskrig og har eksistert i alle år.

Nordisk Råd har kommet til, dette er parlamentarikere valgt av storting .

Nordisk ministerråd, består av regjeringsmedlemmer.

Jeg nevner også Norden treff med kulturbærere som sang/ musikk m.m, -ungdomsutveksling, skolebesøk, Nor- jobb, Nordisk Språkpris, nordisk biblioteks -uke m.m.

Nordens Dag er 23 mars.

Ref: BjH

Les mer på denne nettsiden: <http://www.norden.no/>

Møte den 26. aug

Årets utstilling i Ringebu Prestegard har bl.a hatt utstilling av Oddmund Rønningen sine arbeider. Vi var på besøk i Prestegarden denne kvelden, hvor utstillingen ble besiktiget, og Jon Ødegård fortalte om Rønningens liv og virke.

Vi fikk høre om :

-husdyrmannen O. Rønningen

-kunstneren O. Rønningen

-mennesket O. Rønningen

Han var født den 29.07.1927 Mæhlumssveea, men familien flyttet snart til Fåvang, hvor Oddmund og alle hans 8 søsken ble bosatt i Fåvang.

Han var svært interessert i anatomen både til mennesker og dyr, drev mest med sauehold, og hadde bl.a 1. pr. vedde!

Som kunstner var han sjøllært, hadde korrespondansekurs i tegning, noe opplæring innen malerkunsten, men mesteparten av hans produkter var utskjæringer av dyr, svært naturtro både i form og uttrykk. Alt han skar var utført av et helt stykke virke, hvog han brukte bare osp. Han prøvde seg noe med maling.

Han var filosofisk, - med sterke meninger. Han var idrettsmann, spenstig og atletisk, men konkurrerte aldri.

Spilte fløyte i Fåvang Musikkforrening i alle år.

I 2010 ble han rammet av hjerneslag med store lammelser og sterk svekket taleevne.

Han døde 13. mars 2014.

Ref: BjH

Noen av de utskjærte arbeidene til O. Rønningen

Møte den 19. aug

Kveldens hovedinnlegg var ved klubbens nestor, 90 år gamle Morits O. Nordrum som fortalte fra «Frå gamle dågå». Han fortalte fra sin oppvekst på Nordrum i Fåvang, spesielt samværet med sin bestefar Morits P. Nordrum. Han refererte også fra opptegnelser etter sin bestefar som var en ivrig fisker og jeger og en markert personlighet som engasjerte seg mye i lokalsamfunnet i sin tid. Han stod bl.a. i spissen for organisere skogeierne i felles salgslag for tømmer tidlig på 1900-tallet.

Ref: JØ

Hele innlegget til Morits er tilgjengelig, og du kan se dette ved å klikke [HER.....](#)

Møte den 12. aug

Det var ikke noe oppsatt program denne kvelden, men Bjørn Haugen hadde av presidenten blitt forespurt om et innslag om: Innhold og bruk av vår hjemmeside.

Råd for å finne frem på hjemmesiden og rotary-sider for øvrig, samt vise noe av innholdet og opplysninger som den enkelte kan finne der, ble demonstrert og vist, og hele kveldens program ble derfor avsatt til hjemmesidebruk med mer!

Møte den 05. aug

Kveldens møte var på Kvam, hvor vi besøkte Gudbrandsdal krigsminnesamling. Torveig Dahl ”steppet in” som guide denne kvelden.

Torveig fortalte inngående og engasjert om Sigrid Nordrum, med kallenavnet ”Kess”, hennes liv som fange på Grine, og hennes innsats der, og hva de gjorde for bl.a. å holde motet oppe for seg selv og medfanger, og hva de bedrev tiden med.

Videre fortalte Torveig om Jødeaksjonen høsten 1942, og Karpol- familiens skjebne, og om fangeskipet D/S Donau, som stevnet ut Oslofjorden 26/11 1942 med 532 norske jøder om bord.

Vi vandret rundt i museet på egen hånd etter dette, og i tillegg til å få historien tett innpå oss, var vi nok imponert over innholdet i ”låven” hvor museet holder til.

Museet kom i stand og ble etablert etter initiativ og gjennomføring av frivillige!

Fra målsettingen til museet refereres følgende:

Gudbrandsdal krigsminnesamling vart opna 5. mai 1995. Samlinga skal fortelja om krig og okkupasjon og om eldre forsvarsanlegg i dalen. Det er også lagt vekt på å vise korleis dette har påverka kulturen og det sivile livet.

Ved opninga viser samlinga ein del sider ved krigen i 1940 okupasjonsåra 1940-45 og freds våren 1945.

Møte den 29. juli

Kveldens møte hadde ”Bier og honningproduksjon” som tema, og vi besøkte Tom Borgersen på Gildesvollen i Sør- Vekkom.

Tom tok i mot oss med oppsatt honninggramme bak glass og i egen kasse, slik at vi uten fare for stikk kunne studere livet i en kube på nært hold.

Tom har ervervet seg en inngående kunnskap om bier og honningproduksjon, en kunnskap han delte med oss denne kvelden.

Bi- samfunnet og ”bi-folket” er meget fasinerende, og stoffet fenget hos tilhørerne.

Jeg tar her bare med noen stikkord fra alle opplysninger som ble gitt oss, og så får den enkelte lese mer på egenhånd.

Forskjeller og likheter mellom bier, veps og humle.

Bier har mothake på brodden, og dør etter å ha stukket. Veps og humle kan stikke mange ganger.

Skifte av dronning, ønske om ny dronning medfører sverming.

Seljebusk om våren er svært bra for biproducenten.

I vårt område er det mye kalk i bakken, dette medfører lite nektar i lyngen, Biene fraktes derfor vekk på lyngtrekk.

Biene flyr inntil 3 km fra kubene.

Uten pollen, ingen yngel i kubene.

Det kan være opptil 60.000 individer i en god kube.

Arbeidsbiene har spesialiserte oppgaver i kubene.

I bi-produksjonen, hvor honningen (maten til biene) tas vekk, må biene få sukkerlake som vinterfor.

Les mer om bier, samt se video ved å følge linkene under:

<http://www.norges-birokterlag.no/hovedside.cfm>

<http://www.nrk.no/skole/klippdetalj?topic=nrk:klipp/796664>

Møte den 22. juli

Det var ikke noe fastlagt program denne kvelden, men det var åpnet for at ”alle spør alle”.

Det ble mest ”deling” av opplevelser og hendelser fra enkeltmedlemmer i løpet av sommeren.

Av andre ting som ble berørt og markert, var: Utøya, og 3-årsdagen for denne hendelsen, div om bier, og lyng som gir dårlig honningproduksjon, nostalgisk båtsamling i Oslo.

En OK samtalekveld med kaffe og kaker!

Ref: Bj.H

Møte den 15. juli

Turi Kaus stilte sportslig opp og tok imot vår henvendelse om besøk på Kaus- sætra med bare en dags varsel (programendring).

I et forferdelig regnvær måtte alle trekke innendørs, hvor Turi, kort gjengitt, ga oss en innføring i følgende:

Skotten sæter er nevnt allerede på 1600- tallet, og Kaus ryddet seterland tidlig på 1700- tallet. På Skotten har det vært ca. 40 setrer, hvorav 32 er intakte. Det er ca. 1000 mål seterrast her.

Kaus er nå den eneste setra på Skotten som er i drift og har 12 melkekyr gående. På Loe setra er det også drift.

Mjølkhentes 3 dager i uka, og Turi er budeie (i tillegg til mange andre gjøremål).

På Skotten kom det strøm allerede ca. 1980, noe som gjorde livet adskillig lettere for budeia.

I hele Ringebu er det bare litt over 20 setrer i drift. På Skotten var det i 1987 10 setrer i drift.

Forsamlingen var lydhør og interessert, og det ble lurt på om kuene likte seg på setra, gledet de seg til oppholdet? , rovdyrproblemer, kvalitet og innhold i mjølk fra setrene kontra vanlig mjølk, hvorfor ble ikke mjølk fra setrene markedsført og solgt som eget (og mer eksklusivt) produkt. Svar fra Turi og

diskusjon rundt disse temaene mm!

Det må også nevnes Skotten Seterpensjonat, som ble startet av Alette Koren for hundre år siden, og som fortsatt er intakt, men kun til utleie og sjølhushold.

Takk til Turi som tok vel imot oss.

Ref: BH

Møte den 08. juli

Møtet var avsatt til den nye presidenten, og Wictor gikk raskt gjennom de viktigste planer og mål for kommende rotaryår.

Her nevnes kun:

Kr. 5000,- til polio+

Øke medlemstallet med min. 2 stk

Aktuelle programmer videre

Distriktskonferansen

Deretter ble komiteene samlet, for å diskutere planer, forslag og status, hvoretter komitéformennene presenterte sine forslag.

Møte den 01. juli

Kveldens møte var utflukt til Ringeby Prestegard, og en vandring i prestegårdshagen, med Randi Blakarstuen som guide og forteller.

Restaurering av hagen begynte i 2006, og planlagt av landskapsarkitekt Melgren Mathiesen,

- -Steintrapper og en rekke steinmurer er restaurert.
- -"Teppebed" v/ flaggstang
- -Meget omfattende "Staude- bed", stort sett med innplantede arter fra lokale hager.
- -"Rosebed", med hardføre og lokale roser, en del gamle rosearter er inne, samt en del finske rosearter.
- -Krydderhage
- -Det er innpodet 18 epletrær fra hagens egne sorter.
- -Det skal komme en rekke bærbusker av lokale, eldre sorter.

Hele hagen er velholdt, takket være en iherdig dugnadsgjeng på 30-40 personer.

Randi tok oss gjennom hagen på en interessant måte, riktignok i litt dårlig vær.

Kaffekos i lokalene etterpå, hvor Einar orienterte. Utstillingen ble det også anledning til å se.

Ref: Bj.H